

Kulturredaktör
Sofia Gustafsson
019-15 50 23
sofia.gustafsson@mittmedia.se

Kulturchef
Cecilia Ekebjär
cecilia.ekebjar@mittmedia.se

Therese Karlsson, Malte Söderström, Josefin Dackerud och Linn Böttrich, går i nian på Engelbrektskolan och fyller 16 år i år.

FOTO: SOFIA GUSTAFSSON

Normer skärskådas

Alla vet hur svårt det är att vara tonåring, föreställ dig hur svårt det blir om man dessutom inte passar in. I föreställningen Artikel 3 riktar Teater Martin Mutter och RFSL strålkastaren på de som avviker från normen.

ÖREBRO – Alla som tror att vi påverkas av normer byter plats, säger Elin Callmer från RFSL.

Hon håller in en workshop med niondeklassarna på Engelbrektskolan. De har precis sett en teater om normer och HBTQ.

– Varför valde du att byta plats?

– Jag vet inte, därför att alla andra gjorde det kanske, svarar en kille och bekräftar sin position i frågan.

Teater Martin Mutter gjorde i höstas en teaterföreställning i samarbete med RFSL Örebro. Den är nu på turné både i och utanför länet och sätts upp främst för högstadielklasser men också på arbetsplatser och för gymnasieklasser.

Föreställningen har fått namnet "Artikel 3" vilket syftar på FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna där artikel 3 ly-

Sissela (Helena Hedlund), Lukas (Josef Säterhagen) och Elias/Emma (Myra Neander), är karaktärerna vi får följa i Teater Martin Mutters föreställning Artikel 3.

FOTO: JOACIM NILSSON

der: Var och en har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet.

– Jag vet flera elever på skolan som behöver en dos av den här teatern, säger Linn Böttrich, en av eleverna i nian som precis sett Artikel 3.

– **Ja, vi borde fått** sett den tidigare. Redan i 6-7:an borde man få se den, instämmer klasskamraten Therese Karlsson.

"Bögi!", "Böjgåvel!", "Jävla böjgåvel!", om och om igen återkommer karaktären Lukas, spelad av Josef Säterhagen, med samma ramsa. Delvis i syfte att skydda sig själv, framkommer det senare. För vem tors anklaga den största homofoben för att vara homosexuell?

– Det problemet tas upp hela tiden i skolan, men en

del skriker ändå de här orden öppet till folk, säger Therese Karlsson.

– Hela teatern kändes väldigt aktuell. En del känner nog såhär, de som inte passar in i normen. I samhället över lag finns det väldigt många förutfattade meningar, säger eleven Josefin Dackerud.

"Tänk om alla var som du, då skulle du vara norm", med ett stort leende vänder sig Lukas, som under hela tonårstiden ljög om sin sexuella läggning, mot Emma, spelad av Myra Neander, som på en återträff 20 år efter högstadiet visar sig vara transsexuell.

Det blir lite rundgång i huvudet när man följer med i triangeldramat i Artikel 3. Sissela, spelad av Helena Hedlund, är kär i Lukas. Lukas är i sin tur kär i Elias,

Fakta

Manus: Helena Hedlund.
Regi: Gunilla Orvelius
Medverkande: Helena Hedlund, Josef Säterhagen och Myra Neander.
Från RFSL, Elin Callmer

som han också mobbar. Men Elias är transsexuell och hans, eller hennes, kärlek riktar mot Sissela. Karaktärerna förflyttar sig också snabbt fram och tillbaka i tiden. Vi börjar på en klassåterträff, 20 år efter högstadiet, men med attribut som ett par glasögon, en keps och ett hårspännen blickar vi bakåt i tiden. Trots det är tydlighet ett av föreställningens signum.

– **Jag har inte själv** mött någon i samma situation, men jag förstärker de som mår så. De förklarade väldigt noggrant, säger Therese Karlsson.

– Med så små medel fick de oss att förstå när de växade mellan nutid och dåtid, det var bra gjort, säger läraren Johanna Korsback och får medhåll från Malte Söderström, elev.

– Ja, det tänkte jag med på. Jag gillade att man hela tiden såg skillnaden.

Ganska fort glömmar man bort detaljer som att skådespelarna är vuxna människor som spelar 15-åringar.

– Jag kände igen sättet de uttryckte sig på, de fångade verkligen den situationen,

säger Johanna Korsback om en scen där Elias håller en redovisning inför klassen och möts av elaka kommentarer från bänkraderna, kommentarer som inte stävs jävs trots lärarens återkommande tillsäringar.

Artikel 3 drar sig inte heller för de lite svårare frågorna, som en av karaktärernas självmordsförsök.

– Det var starkt. Jag fick tåras i ögonen för jag tyckte så synd om Emma, säger Linn Böttrich.

– Ja, det var otäckt, jag led med henne. Jag kan inte relatera till hennes problem, men jag får en inblick i hur hon känner, säger Josefin Dackerud.

– Det kan nog vara bra men väldigt jobbigt att se den här teatern om man själv känner såhär, tillägger Malte Söderström.

– I verkligheten är det nog många som känner så, därför är det viktigt att de visar det även om det känns otäckt, säger Therese Karlsson.

Hela teaterföreställningen avslutas med de hoppigande och stärkande tonerna av Laleh och hennes hit "Bara få va mig själv".

– Jag gillade alla scener men speciellt den i slutet när de hade pratat ut med varandra och var glada, sammanfattar Josefin Dackerud.

Sofia Gustafsson

Bob Dylans verk när nya språkområden. FOTO: TT

Bob Dylan när läsare i Iran

LITTERATUR Fjölårets Nobelpristagare i litteratur Bob Dylan kan se fram emot att nå en ny läsekrets när hans självbiografi "Chronicles" (på svenska "Memoarer") för första gången ges ut på persiska, skriver Tehrantimes.

Boken publiceras av Donya-e Eqtesad och Muhammed Ali Borqei står för den persiska översättningen. Tidigare har ett urval av Bob Dylans sånger presenterats i bokform på persiska.

I "Memoarer" från 2004 berättar Dylan bland annat om hur han inledde sin karriär i New York i början på 60-talet. (TT)

KULTUR
OCH NOJE PÅ
WEBBEN